

GOVOR ZA MLADU MISU

Franjevačka provincija Presv. Otkupitelja imala je ove godine 13 mladomisnika. Jedan od njih je naš suradnik o. Ignacije Vugdelija. Donosimo govor što je izrečen na Mladoj Misi njegova kolege o. J. Zrnčića, 5. IV. o. g. u Udovčiću kod Sinja (op. ur.).

Dragi vjernici,

Prije dvadeset i pet godina, kao mladi svećenik, probijao sam se kroz ledenu noć i sniježnu vijavicu prema ovoj vašoj crkvi da vam javim božićnu radost. Bio je to prvi moj svećenički Božić. One svete Noći plamtjela su od ganuća vaša srca i srca vaših starijih. Dok smo zajedno pjevali slavu Bogu na visini, jedno sitno dijete od osam mjeseci snivalo je u vašemu selu rajski san. Mnoštvo anđela kružilo je nevidljivo nad nama i ovim Božjim hramom, a jednome je bila dužnost da posebno bdije nad tim čedom, jer se je oko Gospodnje zaustavilo na njemu. To dijete bio je današnji mladomisnik.

Tko bi tada bio rekao, da ću vam se ponovno vratiti tek za 25 godina — nakon teških, sudbonosnih svjetskih zbivanja i ratnih katastrofa — da vam opet javim jednu veliku radost: I danas nam se Bog objavio, imamo opet među nama Isusa! Ali ne u liku novorođenčeta, nego uskrsloga, u osobi mladoga levite, koji danas prvi put pokazuje svoju vrhnunaravnu moć, što spaja nebo sa zemljom: doziva Boga na oltar, izmiruje stvorenje sa Stvoriteljem.

Danas je ovo mjesto ispunjeno posebnom prisutnošću Božjom. Ovaj mali brežuljak predstavlja nam divno brdo Preobraženja. Ponio vas je ovamo sveti zanos. Ovom župom rano jutros prostrujalo je veliko duhovno raspoloženje. Davno već ne vidješe oči vaše na ovome mjestu ovakva slavlja; odavna vaša srca nisu bila razdragana kao danas. S vama se veseli Božja priroda izmorena od zime, suše, svakog nevremena i ratnih pustošenja. Ova osamljena, iako malena, crkva sve vas danas prima u majčinski zagrljaj; zove vas da se smirite u njenom krilu svi vi, koji ste napuštali svoj dom u mučnoj nezisvjesnosti za budućnost. Danas treba da izčeznu iz sjećanja sve teškoće te kliknete: »Ovo je dan koji nam učini Gospodin, radujmo se i veselimo u njemu!« Svi ste danas sretni, jer vaš sin prikazuje Svevišnjemu Žrtvu. Njegova Sina: žrtvu hvale i zahvale, žrtvu pomirenja i zadovoljštine; žrtvu Bogu, koji je čuvao i vodio njega, njegovu obitelj, vaše selo i čitavu divnu Gospinu sinjsku krajinu u dane straha, neizvjesnosti i općeg stradanja.

***

Dok se vi sada — preneseni u nadnaravni doživljaj velikog otajstva vjere — divite mladomisniku, koji u vama buđi ponos i povjerenje, možda se netko čudi njegovu koraku u današnje doba. Kako to da se naš mladomisnik — mlad, zdrav, sposoban — nije opredijelio za koje civilno zvanje? Tamo je mogao u svojoj obitelji uživati lijepi komforni stan s frižiderom, televizorom, a naskoro vjerojatno došlo bi i auto. Ljudi danas neobično cijene sposobne liječnike, inženjere, pravnike, agronome - stručnjake na svim podru-

čjima ljudske djelatnosti, sva visoko kvalificirana zvanja. Mogao je i on, relativno dosta lako, postići jedan zvučni tutul. A zašto nije to učinio? Za današnje vrijeme on je jedno čudo. Jer, biti u svijetu, slušati njegove dozive izvana i osjećati ih iznutra, a ne biti ni slabić ni neosjetljiv, pa ipak sebi uskratiti zemaljske časti, uživanja, potomstvo — da, to vam je, braćo, pravo čudo, jedan veliki dokaz! Ima neka viša moć i sila od vidljive svjetske; ima neke veće dobro od prolaznog zemaljskoga; postoje ideali koji oduvijek osvajaju izabrana ljudska bića. Inače, bez izravnog Božjeg poziva, neprotumačiv je život ovoga mladića.

Ali, ni danas nije on sam. Osim njegovih 12 kolega, na tisuće i tisuće mladih ljudi posvećuju se Bogu i bližnjemu u redovničkom i svećeničkom staležu. U samoj Americi samostani kontemplativnih redova nikad nisu bili tako puni kao danas. Uz mladiće, koji se u svom proljetnom zanosu oduševljavaju za vječne ideale, javljaju se i zreli,iskusni ljudi, koji znaju što je svijet i život. Među njima su neka lica zapazena i u svjetskoj javnosti. Da spomenem samo industrijalca Amerikanca, milijardera Garvan-a Cavanagh-a, koga su radi bogatstva prozvali »kralj šešira«. Sve je ostavio, pošao u Rim da studira teologiju i pred kratko vrijeme (18. III 1961), u 53. godini života, zaređen je za svećenika. »Vrijeme je — rekao je on — da nešto dobro i korisno učinim u životu, jer sve je do sada bilo samo gubitak vremena.« Drugim riječima kao da veli:

Nije sreća ni u karijeri ni u novcu. Za to su vam dokaz najviše razvijene zemlje. Kod njih su najčešća samoubojstva. »Kad prođete kroz grad, kaže jedan romanopisac, redovno ne ćete čuti bogatašicu da pjeva, nego njenu sluškinju, koja je stoput siromašnija od nje.« Sreću stvara duševno zadovoljstvo, mirna savjest, izvršena dužnost. To je uvjet prave i trajne radosti. Moralni zakon, duboko usađen u ljudsku narav, mjerilo je po kom se ima odvijati život na zemlji, da čovjek postigne svoj konačni cilj. Zato je Isus Krist rekao onome mladiću iz Evanđelja: »Ako hoćeš da uđeš u život, vrši zapovijedi (Mt 19, 17).« To vrijedi za sve ljude.

***

Osim ovoga općeg uvjeta za blagoslovljen zemaljski život i sretnu vječnost, postoji još jedan viši poziv ljudskoj naravi, upravljen izabranom četiri ljudi, da budu duhovne vođe svoje braće. Kako je do toga došlo? Sin Božji postao je čovjek da zadovolji vječnoj Pravdi za grijeh svijeta. Svojom otkupiteljskom Žrtvom uspostavio je prvotni red, srušen grijehom praroditelja, i povratio čovjeku izgublenu milost. Po tome je Isus Krist jedini Posrednik između Boga i Ljudi, Stvoritelja i stvorenja. On je prvi, jedini, veliki Svećenik. Ali prije svoga odlaska o ovog svijeta izabrao je ljude, koji će u Njegovoj Crkvi nastaviti djelo posredništva kroz vjekove. Zato je ustanovio sakramenat Reda. Po ovom sakramentu redjenik prima u dušu neizbrisivi znak, kojim se kao svećenik i kao žrtva izjednačuje s Kristom. Milost svećeništva uranja čovjeka u sami život Kristov, da s Njim i po Njemu vodi ljude njihovu vječnom spasu. Kako to znamo?

Večer prije svoje muke i smrti Isus je dao apostolima i njihovim nasljednicima vlast nad svojim tijelom i krvlju; da posvećuju Euharistiju i da je dijele; da je prikazuju kao žrtvu Novoga Zavjeta: »Ovo činite na moju uspomenu.« (Lk. 22, 19; i Kor 24-36)

Iza uskrsnuća, kako ste čuli u današnjem evanđelju, rekao im je: »Primitite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe bit će im oprosteni, a kojima zadržite bit će im zadržani...« (Iv 22-23) »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učeći ih, da drže sve, što sam vam zapovjedio. I, evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mt 28, 18-20)

Tako svećenik: Krštavanjem stvara sinove Božje, baštinike neba, braću Isusovu, nove članove Crkve.

Ako ste u krizmi primili puninu Duha Svetoga da se pobjedonosno borite za dobro, i to je od milosti kršćanskog svećeništva.

U sv. Hostiji imate stvarno i trajno pod prilikama kruha prisutna Isusa Krista; u pričesti On je hrana vašoj duši. Jednput se je Isus žrtvovao krvavim načinom na križu, u sv. Misi to isto obnavlja svećenik na nekrvni način.

Ako ste sagriješili, izgubili krsnu nevinost, zaslužili vječnu smrt, tko će vas spasiti? Svećenik. Jedini on ima vlast opraštanja grijeha. Ništa su u tom pogledu svi velikani svijeta; ne mogu ni anđeli ni sveci. To može samo svećenik.

Kad smrti gledate u lice, tko će vas utješiti, ojačati? Uliti vam u dušu vedrinu i nadu? Opet svećenik. Blago bolesniku, koga je svećenik ukrijepio Božjim tajnama. Dvaput jao bolesniku pripuštenu samom sebi, svojoj nevolji, rasulu svoga bića.

Ako Vam se u cvijetu mladosti ljubav smiješi i hoćete da je posvetite, da je zaštitite proti nestalnosti i slabosti naravi; ako želite obitelj blagoslovljenu od Boga, kome ćete se obratiti? Još uvijek svećeniku. On je službenik izabranih milosti i blagoslova nebeskih nad zaručnicima i njihovom mladom obitelji.

Svećenik je, dakle, dijelitelj sakramenata Kristovih, »oruđe u rukama Božanskog Otkupitelja (Pijo XI). On ne radi u svoje ime. Njegova se osoba gubi, Krist djeluje preko njega. Ta uloga najjasnije se pokazuje u sakramentu ispovijedi i žrtvi sv. Mise. Svećenik ne kaže: »Neka ti Gospodin oprost«, nego: »Ja te odriješujem«; i ne govori: »Ovo je tijelo i krv Isusova«, nego posuđuje sama sveta usta Gospodinova te jasno izgovara: »Ovo je tijelo moje... Ovo je krv moja...«

Svećenik je predstavnik svoga naroda kod Boga, a pred narodom predstavlja osobu Isusa Krista. On je opći brat, on duguje sebe svima jednako, jer hoće sve da izmiri u Kristu Isusu. S pravom je za njega rečeno, da je »vertikalna do neba i horizontalna sve do krajnjih granica svijeta.«

***

Šta bi bila kršćanska zajednica bez svećenika? Strašno je to i pomisliti. Sveti Arški Župnik govorio je: »Ostavite deset godina jednu župu bez svećenika; nakon deset godina početak će se klanjati životinjama...« Dužnost je svećenika da formira druge; da im da način mišljenja, molitve, rada, osjećaja. Treba da govori i da sluša; svjetlo je i sol; čovjek nauke, riječi, ukusa, takta, finoće i odvažnosti. Ljudi su danas prezasićeni, umorni od dugih i dosadnih govora. Na njegove sami dolaze. Znači da ga rado slušaju. Svakako, najjači je govor sam svećenički život.

Velika je misija svećenika i u današnje doba. Očekujući »nebeski Jeruzalem« čovječanstvo ima i svoje vremenito određenje. Ono nastoji »posjedovati zemlju«, ali ne samo zemlju, nego — kako čujete i vidite — čak i svemir. Svećenik opominje, da je sve zemaljsko samo stepenica prema vječnosti. On će pratiti s pozornom simpatijom razvoj tehnike i čovječjeg znanja, ali se nikad ne će složiti s tim, da svijet postane mravinjak, nad čijom bi vječnom sudbinom vladala svemogućnost tehnike (Suhard). Nažalost, uza sve materijalne uspjehe, još nema sporazuma među narodima, nema mira ni sreće. Stoviše, takva je situacija da bi užasno atomsko razaranje svaki čas moglo uništiti čitav svijet. Svećenikov je zadatak u današnje izobličeno doba, da govori ljudima o općem bratstvu po zajedničkom očinstvu Božjem. Dok se to ne ostvari, svijet će i dalje ostati svijet bez radosti i bez nade.

Prošla su vremena, kad se je vjerovalo, da će napredak i znanost ubrzo stvoriti raj zemaljski. Isti oni, koji su se predali tom idealu, priznaju, da je to strašno daleko i da nas još duge godine žalosti dijele od te buduće sreće. Ovoj tupoj nestalnosti svećenik pokazuje znak istine i sigurnosti. Između propagande u zraku, na platnu i štampi, što toliko omamljuje taj izmoreni i izvarani svijet, njegov glas — ozbiljan i neustrašiv — odjekuje u savjesti ljudi: Svijet je bez Krista mrtav, civilizacija i napredak su nerazumljivi! To je važna poruka za moderni svijet.

Na to svijet ne može ostati indiferentan. Svećenik tim postaje kamen kušnje za ljudsku savjest. Opaki mu nikad ne će oprostiti, jer on podsjeća na Onoga, za koga su mislili da su Ga zauvijek uklonili. Makar neki svećenika smatrali zastarjelim, ostatkom prošlosti, on mladenačkim poletom stalno kroči svijetom s Evandeljem u rukama, koje je jače od vremena i od najvećeg izuma, jer je vječno. I danas u 20. stoljeću Biblija je najčitanija knjiga, prevedena je na sve jezike. Činjenica je da se nikad nije toliko pisalo i raspravljalo o religiji kao danas. Zgodno veli jedan pisac: »Čovjek te sretne na ulici i moli žigicu. Govori s njim i za desetak minuta, pitat će te za Boga« (Duhamel). Problem Boga opsjeda i današnji svijet ili u formi poklona i molitve, ili u mržnji i psosti.

Tako je i sa svećenikom. Otkad je Kristovo lice orisano kao onoga, koji je »postavljen na propast i na uskrsnuće mnogih i kao znak kome će se protiviti« — od tada ista sudbina i svećenika prati. Nikoga na svijetu više od njega ne ljube i ne mrze; nitko nije imao više privilegija, ali isto tako nitko kao on nije bio lišen najosnovnijih prava. To je zato, što svećenik stalno upozoruje na sudbinosnu vezu između sadašnjosti i vječnosti.

***

Da ne bi tko pomislio da svećenik i Crkva preziru i proklinju svijet, znanost i napredak, sjetimo se, što svećenik znači i u vremenitom pogledu. On je tješitelj u nevolji; savjetnik u teškoćama i nesigurnosti; donosi mir i slogu obitelji; on spašava moral pojedinca i zajednice.

Tko je civilizirao barbare i divljake? Svećenik. Tko je branio prava potlačenik? Svećenik. Knjiga misionara je slavna knjiga puna svećeničkih zasluga, s kojom se ne može usporediti nijedno drugo zvanje.

Na polju znanosti i umjetnosti bezbrojne su zasluge svećenika i redovnika. Nema grane znanosti u stara vremena ni u novije doba, gdje se među učenjacima, izumiteljima ne spominju i svećenička imena.

Prve škole, bolnice, sirotišta i druge karitativne ustanove nikle su uz samostane, katedrale, župske stanove. Prve univere osnovala je Crkva. Pola Evrope, može se reći, iskrčili su i obradili redovnici. Sve do početka prošloga stoljeća svećenik je gotovo jedini poučavao djecu radnika i seljaka. Daljnje nabranje odvelo bi nas predaleko.

Crkva, dakle, nije mračnjačka, kler nije neprijatelj naroda, svećenik nije neki »drveni neženja«, nego otac duša po očinstvu koje — makar da nije tjelesno — nije zato manje istinito. U svojoj duši svećenik nosi teret i odgovornost sviju, u njegovu srcu je radost i žalost sviju: »Tko je bolestan, a ja da ne bolujem? Tko trpi sablazan, a ja da ne gorim?« uzdiše sv. Pavao (2 Kor 2, 29)

Svećeničko zvanje poziv je najveće i najplemenitije ljubavi, zvanje ljudski i božanski punog života. Svećenik je drugi Krist, savršenstvo ljudske naravi.

***

Ovo je, braćo, ideal mladomisnika; ovo je njegov danas ostvareni cilj. Kao dječak osjetio je tajanstveni zvuk glasa Božjega, koji ga je zvao, koji je zahvatio tog mladog izabranika, koji je udesio sve prilike tako, da ga je izdaleka vodio od kuće do franjevačkog sjemeništa; zatim, korak po korak — makar uz poteškoće — ali sigurno i ustrajno, u neprekidnom uspinjanju, na oltar, da se ovdje preobrazi u Krista. I evo vi ga sada gledate bogata idealima i sretna sa svojim zvanjem, kako čezne da naviješta Evandelje Kristovo.

Promatrajući današnji svijet i njegove probleme mladi svećenik spontano osjeti pojačani puls i neku drhtavicu pred velikom odgovornosti i teškim zadatkom. Stoga, dragi vjernici, ustalasane duše vaše, popraćene skromnim šapatom molitve, neka se sada sliju sve u jednu ovdje pred žrtvom Mlade Mise, te u skrušenosti i sabranosti molite za svoga dragog mladomisnika, za njegovu ustrajnost u svetoj službi, da nikad ne izbjegne božanskoj ljubavi. U današnjoj poganskoj atmosferi ne će on imati svjetskih privilegija; pratit će ga češće puta mržnja i ismijavanje, a posebno indiferentnost modernoga društva.

Poljubite mu posvećene ruke, koje još mirišu svetim uljem. Od sada one će se dizati da vas blagoslove i odrješuju, da vas prate u životnoj radosti i boli, da prose za vas pomoć Božju, a odvrćaju pravedni Gospodinov gnjev; da spremaju vaše perminule na vječni pokoj.

Zahvalite Bogu na tolikom daru i molite neka Gospodin nagradi sve, koji su pomogli, da njegove ruke postanu i ruke Isusove, posebno roditelje, koji su — bez straha da će ostati sami — darovali sina Bogu.

***

Sretni roditelji!

Dozvolite da taknem najosjetljivije niti vašega srca. Osjećam da svaka od njih intenzivno radi. Njihov međusobni sklad izraz je hvale Gospodinu Bogu u ovom svečanom času. Vaša sreća dosegla

je svoj vrhunac na ovoj zemlji. Ni u kakvoj drugoj kombinaciji s vašim sinom ne biste doživjeli ovakvu svečanost i nesebičnu naklonost našega dobrog svijeta, koji se tiska oko mladomisnika poput mnoštva, što je pratilo Isusa te ponavlja riječi one žene: »Blazena utroba koja te je nosila...!« (Lk 11, 27)

Tako vam je s dragim Bogom. On se ne da nadvisiti u veliku dušnosti. Vi ste njemu darovali svoje najdraže dijete, baš onda kad je izgledalo da će vama u životu najviše trebati. To je vaš Duško, koji je inače nosio ime trećeg evanđeliste. Ne želim povrijediti vaš roditeljski osjećaj prema ostaloj djeci, ali ističem da su riječi »duša« i »srce« izrazi za najdraže, za najmilije. — Gospodin je primio vaš dar, posvetio ga i pretvorio u Sina svoga. Plod vaše ljubavi danas je na oltaru kao Jaganjac Božji. Za uzvrat niste mogli očekivati nešto više, neko veće čudo nije se moglo dogoditi.

Darovali ste ga Crkvi i franjevačkom Redu. I Crkva i Red danas vam odaju svoje priznanje. Ubrojeni ste među roditelje 70-orice živih svećenika iz našeg Sinja i okolice. Pripadate divnoj četi koja na poseban način ovdje na zemlji ili već u vječnosti slavi presv. Trojstvo. Vaša živa vjera sja kroz tminu suvremenog bezvjerja. Vaša požrtvovna ljubav, koja je prošla kroz teška iskušenja, danas je okrunjena. U vašoj suzi radosnici odrazuje se lik mladomisnika, njegov razvoj od kolijevke do oltara. Tamo je propupao, ovdje procvao. Sjećate li se s kojim ste ga veseljem prvi put pred 25 godina primili u svoj naručaj? One sitne ručice danas drže Spasitelja i Suca ljudi, Tvorca svemira. Ono tijelo sad se prikazuje s Kristovim kao žrtva pomirnica za spas svijeta.

Malo prije vi ste njega blagoslovili, malo kasnije on će blagosloviti vas. Između vas i njega stoji sami Bog. Vi ste sina dali Bogu, sin će sada vama dati Boga. O divna izmjeno, prizore dostojan više neba nego zemlje! Tu je vaša veličina, izvor sreće za svu vječnost. Čestitamo vam i radujemo se s vama!

***

Mladomisniče, jaganjče, pastiru!

Nebo i zemlja u svečanoj šutnji motre ovaj uzvišeni prizor.

Danas na Bijelu Nedjelju, odjeven bijelim ruhom, ovijen bijelim oblakom tamjanskoga kada — prvi put podižeš bijelu Hostiju kao Žrtvu.

Sve je spremno za prikazanje žrtvenih darova. Kruh i vino plodovi su ove zemlje koja je i tebe dala. Kruh je tijelo zemlje, vino je krv njezina. Prinos je to ovoga vjernog mnoštva, što te okružuje i moli, da sa žrtvenim darovima staviš na pliticu i u kalež pred prijestolje Svevišnjega njihove trudove i znoj, brige i patnje, molitve i čežnje. Neka sve što im je Providnost dala za uzdržanje zemaljskog života, preko tvoje Žrtve i tvoga blagoslova, bude jamstvo njihova vječnog spasa!

U najintimnijem sjedinjenju s Kristom moli za sve nas, za svetu Crkvu i čitav svijet; posebno za svoje roditelje, brata i sestre, bližu i daljnju rodbinu, prijatelje i znance. Sjeti se i onih vjernih duša čiji posmrtni ostaci počivaju dolje u groblju. Njihove kosti uzigrat će danas od radosti. A mi ushićeni kao apostoli kod Preobraženja priznajemo: Dobro nam je ovdje s tobom biti.

Ali znamo da trebaš sići s Tabora i popeti se s Kristom na Kalvariju. Nisi samo svećenik, ti si i Jaganjac-Zrtva. Impresija, kojom je Krist zadivio svijet, prošla je preko križa (Iv 12, 32). Po ranama Krist je nas otkupio. Jedino izranjen svećenik može primijeniti plodove otkupljenja. Pšenično zrno prije nego bude dostojno oltara treba da prođe kroz mlin, a grožđe kroz tijesak.

Ti si i pastir. Nema pravoga pastira bez patnje. Krist je postigao najveća obraćenja, kad je bio shrvan od umora i boli. Ljudi danas ne traže Boga preko reda u svemiru, nego preko nereda u sebi, preko svog nutarnjeg razočaranja, očaja, sumnja. Ima i danas mnogo sumnjivih, nevjernih Toma. Tek kad im se pokažu ranjene ruke, razderano, probodeno svećeničko srce, može se u njima probuditi vjera.

Nauči od Majke Marije da se nikad ne popneš na Kalvariju-oltar bez srca probodena jednim mačem. Nije bila svećenik, ali, držeći Isusa u Betlemu i na Kalvariji u krilu, mogla je reći: Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja. S Njom zajedno izgovaraš iste riječi. Bit ćeš sretan i slavan, ako Gospodin bude vidio na tvojim rukama znakove svoje Muke. Tada ćeš čuti proročke riječi: »Gle na ruke sam te svoje zapisao« (Iz 49, 16). Stoga, razapni se »na hrapavom drvu čovječanstva«, pa ćeš uskrsnuti i činiti, da i drugi uskrsnu.

A sad ustani »kao danica među oblacima, kao pun mjesec na blagdanima, kao ružin cvijet u proljeće, kao ljiljan poljski (Sir 50, 6 i 8) i prinesi Novozavjetnu Zrtvu. Uza te je vijenac braće franjevac, koji na tvoj milozvučni glas skladno odgovaraju. Sinovi su ovog istog kraja, predvođeni mladim revnim župnikom, upozoruju vjernike neka padnu na koljena pred Gospodinom, koji će do koji čas biti u tvojim rukama. A sav ovaj vjerni narod hvali Boga za ovu milost, časti tebe za odvažnost i u tvojoj Zrtvi gleda svoj spas.

Fra STANKO ROMAC

UZ NOVI HRVATSKI »RIMSKI MISAL«

Da odmah razbijemo svaku sumnju i nagađanje, navedimo podnaslov tog Misala, a glasi: za hrvatski narod Gradišća. Zaista se svi veselimo da je gradišćanskim Hrvatima (u Austriji) uspjelo g. 1962. u Beču tiskati i izdati čitav Rimski misal u njihovu narječju. Od velike je to važnosti za njihov liturgijski i uopće vjerski život, a i lijepa afirmacija njihove nacionalne svijesti. Bez sumnje je izdanje omogućila nedavno osnovana posebna biskupija za Burgenland, a uvodnu je riječ Misalu i napisao prvi njezin biskup Štefan László, koji je »s bratskom ljubavlju« poklonio prošle jeseni na Saboru po jedan primjerak našim biskupima. Kod nas će se dakle taj